

Universitätsbibliothek Wuppertal

Stoicorum veterum fragmenta

Chrysippi fragmenta moralia

Arnim, Hans von

Lipsiae, 1903

Ethica III. De indifferentibus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechteinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechteinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-2776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-2776)

Ethica III.

De indifferentibus.

§ 1. De notione indifferentis.

117 Diog. Laërt. VII 102. τῶν δὲ ὄντων φασὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ
 εἶναι, τὰ δὲ κακά, τὰ δὲ οὐδέτερα — — — οὐδέτερα δὲ ὅσα μήτε
 ὠφελεῖ μήτε βλάπτει· οἷον ζωὴ, ὑγίεια, ἡδονή, κάλλος, ἰσχύς, πλοῦτος,
 εὐδοξία, εὐγένεια· καὶ τὰ τούτοις ἐναντία, θάνατος, νόσος, πόνος,
 αἰσχος, ἀσθένεια, πενία, ἀδοξία, δυσγένεια καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια·
 καθά φησιν Ἐκάτων ἐν ἑβδόμῳ περὶ τέλους καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ
 10 ἡθικῇ καὶ Χρύσιππος. μὴ γὰρ εἶναι ταῦτα ἀγαθὰ, ἀλλ' ἀδιάφορα,
 κατ' εἶδος προηγμένα· ὥς γὰρ ἴδιον θερμοῦ τὸ θερμαίνειν, οὐ τὸ ψύ-
 χειν, οὕτω καὶ ἀγαθοῦ τὸ ὠφελεῖν, οὐ τὸ βλάπτειν. οὐ μᾶλλον δὲ
 ὠφελεῖ ἢ βλάπτει ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ὑγίεια· οὐκ ἄρα ἀγαθὸν οὔτε πλοῦ-
 τος οὔτε ὑγίεια· ἐτι τέ φασιν· ὥς ἔστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, τοῦτο
 15 οὐκ ἔστιν ἀγαθόν· πλούτῳ δὲ καὶ ὑγιείᾳ ἔστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι·
 οὐκ ἄρα ἀγαθὸν πλοῦτος καὶ ὑγίεια.

ibid. 104. ὠφελεῖν δέ ἐστι κινεῖν ἢ ἰσχεῖν κατ' ἀρετὴν· βλάπτειν
 δὲ κινεῖν ἢ ἰσχεῖν κατὰ κακίαν.

118 Stobaeus ecl. II 79, 1 W. ἀδιάφορα δ' εἶναι λέγουσι τὰ μεταξὺ
 20 τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, διχῶς τὸ ἀδιάφορον νοεῖσθαι φάμενοι· καθ'
 εἶνα μὲν τρόπον τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν καὶ τὸ μήτε αἰρετὸν μήτε
 φευκτόν· καθ' ἕτερον δὲ τὸ μήτε ὀρμῆς μήτε ἀφορμῆς κινητικόν· καθ' ὃ
 καὶ λέγεσθαι τινὰ καθάπαξ ἀδιάφορα εἶναι, οἷον τὸ <ἀρετίας ἔχειν ἐπὶ τῆς
 κεφαλῆς τρίχας ἢ περιτιάς, ἢ τὸ> προτεῖναι τὸν δάκτυλον ὥδι ἢ ὥδι, ἢ τὸ
 25 ἀνελίσσθαι τι τῶν ἐμποδῶν, κάρπος ἢ φύλλον. κατὰ τὸ πρότερον δὴ λεκτέον
 τὰ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιάφορα λέγεσθαι — — —, οὐ μὴν πρὸς ἐκλο-
 γὴν καὶ ἀπεκλογὴν· δι' ὃ καὶ τὰ μὲν ἀξίαν ἐκλεκτικὴν ἔχειν, τὰ δ' ἀπαξίαν
 ἀπεκλεκτικὴν, συμβλητικὴν δ' οὐδαμῶς πρὸς τὸν εὐδαιμόνα βίον.

119 Diog. Laërt. VII 104. διχῶς δὲ λέγεσθαι ἀδιάφορα· ἅπαξ
 30 μὲν τὰ μήτε πρὸς εὐδαιμονίαν μήτε πρὸς κακοδαιμονίαν συνεργοῦντα, ὥς
 ἔχει πλοῦτος, δόξα, ὑγίεια, ἰσχύς καὶ τὰ ὅμοια· ἐνδέχεται γὰρ καὶ χωρὶς τού-

4 δεόντων P. 7 δόξα BP. 8 τούτοις om. BP. 10 ἀλλὰ διάφορα B
 17 ἔχειν B. 23 ἀρετίας—τὸ add. Wachsm. ex schol. Lucian. 30 δὲ pro
 μὲν B. 31 καὶ prius om. P.

των εὐδαιμονεῖν, τῆς ποιᾶς αὐτῶν χρήσεως εὐδαιμονικῆς οὐσης ἢ κακοδαιμονικῆς. ἄλλως δὲ λέγεται ἀδιάφορα τὰ μήτε ὀρμῆς μήτε ἀφορμῆς κινητικά, ὥς ἔχει τὸ ἀρτίως ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας ἢ περιττὰς ἢ ἐκτεῖναι τὸν δάκτυλον ἢ συστέλλειν, τῶν προτέρων ἀδιαφόρων οὐκέθ' οὕτως λεγόμενων· ὀρμῆς γάρ ἐστιν ἐκτεῖναι καὶ ἀφορμῆς κινητικά, διὸ τὰ μὲν αὐτῶν ἐκλέγεται, (τὰ δὲ ἀπεκλέγεται), τῶν ἐτέρων ἐπίσης ἐχόντων πρὸς αἴρεσιν καὶ φυγῇν.

120 Seneca ep. 82, 15. Est et horum, Lucili, quae appellamus media, grande discrimen. non enim sic mors indifferens est, quomodo utrum capillos pares habeas.

121 Stobaeus ecl. II 82, 5. Ἐτι δὲ τῶν ἀδιαφόρων φασὶ τὰ μὲν εἶναι ὀρμῆς κινητικά, τὰ δὲ ἀφορμῆς, τὰ δὲ οὔτε ὀρμῆς οὔτε ἀφορμῆς. Ὀρμῆς μὲν οὖν κινητικά, ἅπερ ἐλέγομεν εἶναι κατὰ φύσιν· ἀφορμῆς δὲ ὅσα παρὰ φύσιν· οὔτε δὲ ὀρμῆς οὔτε ἀφορμῆς τὰ μηδετέρως ἔχοντα, οἷά ἐστι τὸ περιττὰς ἢ ἀρτίως ἔχειν τὰς τρίχας.

122 Sextus adv. math. XI 59. οὐκ ἀγαθὸν δ' οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἔλεξαν αὐτὴν (scil. τὴν ὕγειαν) ἀλλ' ἀδιάφορον. Τὸ ἀδιάφορον δ' οἶονται λέγεσθαι τριχῶς, καθ' ἓνα μὲν τρόπον πρὸς ὃ μήτε ὀρμὴ μήτε ἀφορμὴ γίνεσθαι, οἷον ἐστὶ τὸ περιττοῦς ἢ ἀρτίους εἶναι τοὺς ἀστέρας ἢ τὰς ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τρίχας, καθ' ἕτερον δὲ πρὸς ὃ ὀρμὴ μὲν καὶ ἀφορμὴ γίνεσθαι, οὐ μᾶλλον δὲ πρὸς τὸδε ἢ τὸδε, οἷον ἐπὶ δυοῖν δραχμῶν ἀπαραλλάκτων τῷ τε χαρακτῆρι καὶ τῇ λαμπρότητι, ὅταν δέη τὴν ἐτέραν αὐτῶν αἰρεῖσθαι· ὀρμὴ μὲν γὰρ γίνεσθαι πρὸς τὸ ἕτερον αὐτῶν, οὐ μᾶλλον δὲ πρὸς τὸδε ἢ τὸδε, κατὰ δὲ τρίτον καὶ τελευταῖον τρόπον φασὶν ἀδιάφορον τὸ μήτε πρὸς εὐδαιμονίαν μήτε πρὸς κακοδαιμονίαν συλλαμβανόμενον. Καθ' ὃ σημαινόμε-
νόν φασὶ τὴν τε ὕγειαν καὶ νόσον καὶ πάντα τὰ σωματικά καὶ τὰ πλείστα τῶν ἐκτὸς ἀδιάφορα τυγχάνειν διὰ τὸ μήτε πρὸς εὐδαιμονίαν μήτε πρὸς κακοδαιμονίαν συντείνειν. Ὡς γὰρ ἐστὶν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι τοῦτ' ἂν εἴη ἀδιάφορον· διὰ παντὸς δ' ἀρετῇ μὲν καλῶς, κακίᾳ δὲ κακῶς, ὕγεια δὲ καὶ τοῖς περὶ σώματι ποτὲ μὲν εὖ ποτὲ δὲ κακῶς ἐστὶ χρῆσθαι, διὸ ταῦτ' ἂν εἴη
ἀδιάφορα. Ἦδη δὲ τῶν ἀδιαφόρων φασὶ τὰ μὲν εἶναι προηγμένα τὰ δ' ἀποπροηγμένα τὰ δὲ μήτε προηγμένα μήτε ἀποπροηγμένα καὶ προηγμένα μὲν εἶναι τὰ ἱκανῇ ἀξίᾳ ἔχοντα, ἀποπροηγμένα δὲ τὰ ἱκανῇ ἀπαξίᾳ ἔχοντα, μήτε δὲ προῆχθαι μήτε ἀποπροῆχθαι οἷον τὸ ἐκτεῖναι ἢ συγκάμψαι τὸν δάκτυλον καὶ πᾶν ὃ τοῦτ' ἀπαραπλήσιόν ἐστιν. Τάττεσθαι δ' ἐν
μὲν τοῖς προηγμένοις τὴν τε ὕγειαν καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κάλλος πλουτὸν τε καὶ δόξαν καὶ τὰ εὐκότα, ἐν δὲ τοῖς ἀποπροηγμένοις νόσον καὶ πενίαν καὶ ἀλγυδὸνα καὶ τὰ ἀνόλογα. Ὡς μὲν καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Στοᾶς.

Cf. Pyrrh. Hypot. III 191.

123 Plutarchus de Stoic. repugn. cp. 31 p. 1048c. Ἐτι δὲ μάλ-
λον τῇ ἀποδείξει τὸ ἐναντίωμα ποιοῦσι φανερώτερον. Ὡς γὰρ ἐστὶν εὖ χρῆσασθαι καὶ κακῶς, τοῦτό φασὶ μήτ' ἀγαθὸν εἶναι, μήτε κακόν. Πλουτῷ δὲ καὶ ὕγεια καὶ ῥώμῃ σώματος κακῶς χρῶνται πάντες οἱ ἀνόητοι. Διόπερ οὐδέν ἐστι τούτων ἀγαθόν.

1 αὐτῷ B. 6 τὰ δὲ ἀπεκλέγεται supplevi. || τῶν δ' ἐτέρων BP. || ἐχόντων τῶν B. 14 τὰς libri, corr. Heeren. 17 trad. οἷον τε, corr. B. 27 τὴν ἐτέραν scripsi, τὸ ἕτερον libri.

Plutarchus de comm. not. ep. 23 p. 1070a. Τὰ αὐτὰ πράγματα ληπτὰ καὶ οὐχ αἰρετά, καὶ οἰκεία καὶ οὐκ ἀγαθὰ, καὶ ἀνωφελῇ μὲν, εὐχρηστα δέ, καὶ οὐδὲν μὲν πρὸς ἡμᾶς, ἀρχὰς δὲ τῶν καθηκόντων ὀνομάζοντες.

§ 2. ἀξία, ἀπαξία, δόσις.

124 Stobaeus ecl. II 83, 10. πάντα δὲ τὰ κατὰ φύσιν ἀξίαν ἔχειν καὶ πάντα τὰ παρὰ φύσιν ἀπαξίαν. τὴν δὲ ἀξίαν λέγεσθαι τριχῶς, τὴν τε δόσιν καὶ τιμὴν καὶ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ δοκιμαστοῦ· καὶ τὴν τρίτην, ἣν ὁ Ἀντίπατρος ἐκλεκτικὴν προσαγορεύει, καὶ ἣν διδόντων τῶν πραγμάτων τάδε τινὰ μᾶλλον ἀντὶ τῶνδε αἰρούμεθα, οἷον ὑγίαν ἀντὶ νόσου καὶ ζωὴν ἀντὶ θανάτου καὶ πλοῦτον ἀντὶ πενίας. κατὰ τὸ ἀνάλογον δὲ καὶ τὴν ἀπαξίαν τριχῶς φασὶ λέγεσθαι, ἀντιτιθεμένων τῶν σημαινόμενων τοῖς ἐπὶ τῆς πρώτης ἀξίας εἰρημένους.

125 Stobaeus ecl. II 84, 4 W. Τὴν δὲ δόσιν φησὶν ὁ Διογένης κρῖναι εἶναι, ἐφ' ὅσον κατὰ φύσιν ἐστὶν ἢ ἐφ' ὅσον χρεῖαν τῇ φύσει παρέχεται. Τὸ δὲ δοκιμαστοῦ, οὐχ ὥς λέγεται τὰ πράγματα δοκιμαστὰ παραλαμβάνεσθαι, ἀλλ' ὥς δοκιμαστὴν φάμεν εἶναι τὸν τὰ πράγματα δοκιμάζοντα· τῆς οὖν ἀμοιβῆς τὸν τοιοῦτόν φησι δοκιμαστὴν εἶναι. Καὶ ταύτας μὲν τὰς δύο ἀξίας καὶ ὡς λέγομεν τινὰ τῇ ἀξίᾳ προῆχθαι, τρίτην δὲ φησὶν εἶναι, καὶ ἣν φάμεν ἀξίωμα τινὰ ἔχειν καὶ ἀξίαν, ἥπερ περὶ ἀδιάφορα οὐ γίνεται, ἀλλὰ περὶ μόνον τὰ σπουδαῖα. Χρησθαι δ' ἡμᾶς φησὶν ἐνίοτε τῷ ὀνόματι τῆς ἀξίας ἀντὶ τοῦ ἐπιβάλλοντος· ὥς ἐν τῷ τῆς δικαιοσύνης ὄρῳ παρέρηπται, ὅταν λέγεται εἶναι ἕξις ἀπονεμητικὴ τοῦ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ· ἔστι γὰρ οἷον τοῦ ἐπιβάλλοντος ἐκάστῳ.

126 Diog. Laërt. VII 105. τῶν ἀδιαφόρων τὰ μὲν λέγουσι προηγημένα, τὰ δὲ ἀποπροηγημένα· προηγημένα μὲν τὰ ἔχοντα ἀξίαν, ἀποπροηγημένα δὲ τὰ ἀπαξίαν ἔχοντα.

ἀξίαν δὲ τὴν μὲν τινὰ λέγουσι σύμβλησιν πρὸς τὸν ὁμολογουμένον βίον, ἥτις ἐστὶ περὶ πᾶν ἀγαθόν, τὴν δὲ εἶναι μέσσην τινὰ δύναμιν ἢ χρεῖαν συμβαλλομένην πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον, ὅμοιον εἶπεῖν ἢν τινὰ προσφέρεται πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον πλοῦτος ἢ ὑγίεια· τὴν δ' εἶναι ἀξίαν ἀμοιβὴν δοκιμαστοῦ, ἣν ἂν ὁ ἔμπειρος τῶν πραγμάτων τάξῃ, ὅμοιον εἶπεῖν ἀμείβεσθαι πυρὸς πρὸς τὰς σὺν ἡμίονῳ κριθᾶς.

8 τε F δὲ P. || τιμὴν Meineke, τὴν libri. 9 ἦν F, καὶ P. 13 τριτ-
τῆς Wachsm. 16 δοκιμαστοῦ Meineke, δοκιμαστὸν F δοκιμαστικὸν P hic locus
probat iam ante Diogenem i. e. apud Chrysippum iisdem verbis diversa ἀξίας
genera definita fuisse. Diogenes enim definitionibus explicandis operam dat.
17 δοκιμαστὴν Heeren, δοκιμαστόν libri. 18 φησι Wachsm., φασὶ libri.
19 τινὰ Heeren, τινὰς libri. || φησὶν F, φασὶν P. 20 τινὰ Heeren, τινὰς libri.
27 ἀναξίαν BP. 30 συλλαμβανομένην BP. 31 εἰσφέρεται B προσφέρεται
P (πρὸς in litura P^o). 33 συνημιόνων B; scribendum est: πρὸς τὰς ἡμιολίους
κριθᾶς. — prima hic inducitur ἀξίας notio, quae apud Stobaeum tertia est, al-
tera, quae illic prima, tertia, quae altera.

§ 3. Προηγμένα καὶ ἀποπροηγμένα.

127 Diog. Laërt. VII 106. προηγμένα μὲν οὖν εἶναι ἃ καὶ ἀξίαν ἔχει, οἷον ἐπὶ μὲν τῶν ψυχικῶν εὐφροσύνην, τέχνην, προκοπὴν καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν ζωὴν, ὑγίειαν, ῥώμην, εὐεξίαν, ἀριότητα, κάλλος· ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς πλοῦτον, δόξαν, εὐγένειαν καὶ τὰ ὅμοια. ἀποπροηγ- 5 μένα δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ψυχικῶν ἀφροσύνην, ἀτεχνίαν καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν σωματικῶν θάνατον, νόσον, ἀσθένειαν, καχεξίαν, πῆρωσιν, αἰσχος καὶ τὰ ὅμοια· ἐπὶ δὲ τῶν ἐκτὸς πενίαν, ἀδοξίαν, δυσγένειαν καὶ τὰ παραπλήσια. οὔτε δὲ προήχθη οὔτε ἀποπροήχθη τὰ οὐδετέρως ἔχοντα.

128 Stobaeus ecl. II 84, 18. Τῶν δ' ἀξίαν ἔχόντων τὰ μὲν ἔχειν 10 πολλὴν ἀξίαν, τὰ δὲ βραχεῖαν. Ὅμοιος δὲ καὶ τῶν ἀπαξίαν ἔχόντων ἃ μὲν ἔχειν πολλὴν ἀπαξίαν, ἃ δὲ βραχεῖαν. Τὰ μὲν <οὖν> πολλὴν ἔχοντα ἀξίαν προηγμένα λέγεσθαι, τὰ δὲ πολλὴν ἀπαξίαν ἀποπροηγμένα, Ζήνωνος ταύτας τὰς ὀνομασίας θεμένου πρώτου τοῖς πράγμασι. Προηγμένον δ' εἶναι λέγουσιν, ὃ ἀδιάφορον <ὄν> ἐκλεγόμεθα κατὰ προηγούμενον λόγον. Τὸν δ' ὅμοιον 15 λόγον ἐπὶ τῷ ἀποπροηγμένῳ εἶναι, καὶ τὰ παραδείγματα κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταυτά. Οὐδὲν δὲ τῶν ἀγαθῶν εἶναι προηγμένον διὰ τὸ τὴν μεγίστην ἀξίαν αὐτὰ ἔχειν. Τὸ δὲ προηγμένον, τὴν δευτέραν χώραν καὶ ἀξίαν ἔχον, συνεγ- γίξειν πως τῇ τῶν ἀγαθῶν φύσει· οὐδὲ γὰρ ἐν αὐτῇ τῶν προηγμένων εἶναι τὸν βασιλέα, ἀλλὰ τοὺς μετ' αὐτὸν τεταγμένους. Προηγμένα δὲ λέγεσθαι, οὐ 20 τῷ πρὸς εὐδαιμονίαν τινὰ συμβάλλεσθαι συνεργεῖν τε πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τούτων τὴν ἐκλογὴν ποιῆσθαι παρὰ τὰ ἀποπροηγμένα.

Cf. Vol. I n. 192 (Zeno).

129 Cicero de finibus III 50. cum esset satis constitutum id solum esse bonum, quod esset honestum, et id malum solum, quod turpe, tum 25 inter illa, quae nihil valerent ad beate misereve vivendum, aliquid tamen quod differret esse voluerunt, ut essent eorum alia aestimabilia, alia contra, alia neutrum. 51. Quae autem aestimanda essent, eorum in aliis satis esse causae, quam ob rem quibusdam anteponerentur, ut in valetudine, ut in integritate sensuum, ut in doloris vacuitate, ut gloriae, divi- 30 tiarum, similibus rerum, alia autem non esse eius modi; itemque eorum quae nulla aestimatione digna essent, partim satis habere causae, quam ob rem reicerentur, ut dolorem, morbum, sensuum amissionem, pauper- tatem, ignominiam, similia horum, partim non item. Hinc est illud ex- ortum quod Zeno προηγμένον contraque quod ἀποπροηγμένον nominavit. 35

130 Cicero de finibus III 53. Quoniam autem omne, quod est bonum, primum locum tenere dicimus, necesse est nec bonum esse nec malum hoc, quod praepositum vel praecipuum nominamus. Idque ita defini- mus: quod sit indifferens cum aestimatione mediocri. — —

3 ἔχειν BP. 6 ἀπὸ B. 8 δυσιγένειαν B. 9 μηδετέρως BP.
12 οὖν add. Heeren. 15 ὄν add. Heeren. 16 λόγον Mullach, ἀνάλογον
libri. || τῷ ἀποπροηγμένῳ Wachsm., τὸ ἀποπροηγμένον F. 17 προηγούμενον
F. 18 προηγούμενον FP. 19 οὐδὲ Davisius, οὐδὲν libri. || ἂν αὐλητῶν libri,
corr. Canter. || προηγμένων Madvig, προαγόμενον libri. 20 τοῖς—τεταγμέ-
νους Davisius, τοῦ—τεταγμένον libri. || προηγούμενα libri, corr. Heeren.
21 τε Meineke, τι libri.

Neque enim illud fieri poterat ullo modo, ut nihil relinqueretur in mediis, quod aut secundum naturam esset aut contra, nec cum id relinqueretur, nihil in his poni, quod satis aestimabile esset, nec hoc posito non aliqua esse praeposita. — 54. atque etiam ab iis — hoc simile ponitur: Ut enim, inquiunt, si hoc fingamus esse quasi finem et ultimum, ita iacere talum, ut rectus assistat, qui ita talus erit iactus, ut cadat rectus, praepositum quiddam habebit ad finem, qui aliter, contra, neque tamen illa praepositio tali ad eum quem dixi finem pertinebit, sic ea quae sunt praeposita, referuntur illa quidem ad finem, sed ad eius vim naturamque nihil

10 pertinent.

131 Stobaeus ecl. p. 75, 1 W. Διαφέρειν δὲ λέγουσιν αἰρετὸν καὶ ληπτὸν. Αἰρετὸν μὲν γὰρ εἶναι τὸ ὁρμῆς αὐτοτελοῦς κινήτιον, <ληπτὸν δὲ ὃ εὐλογίστως ἐκλεγόμεθα>. Ὅσῳ δὲ διαφέρει τὸ αἰρετὸν τοῦ ληπτοῦ, τοσούτῳ καὶ τὸ <καθ'> αὐτὸ αἰρετὸν τοῦ καθ' αὐτὸ ληπτοῦ, καὶ καθόλου τὸ ἀγα-
15 θὸν τοῦ ἀξίαν ἔχοντος.

132 Cicero de finibus IV 39 (i. e. Antiochus contra Stoicos pugnans). Naturalem enim appetitionem, quam vocant ὁρμὴν, itemque officium, ipsam etiam virtutem volunt esse earum rerum, quae secundum naturam sunt. Cum autem ad summum bonum volunt pervenire, transiliunt omnia et
20 duo nobis opera pro uno relinquunt, ut alia sumamus, alia expetamus, potius quam uno fine utrumque concluderent.

133 Stobaeus ecl. II 80, 14 W. Ἐν δὲ τῶν ἀδιαφόρων τὰ μὲν πλεῖον ἀξίαν ἔχειν, τὰ δ' ἐλάττω· καὶ τὰ μὲν καθ' αὐτά, τὰ δὲ ποιητικά· καὶ τὰ μὲν προηγμένα, τὰ δ' ἀποπροηγμένα, τὰ δ' οὐδετέρως ἔχοντα. Προηγμένα
25 μὲν, ὅσα ἀδιάφορα ὄντα πολλὴν ἔχει ἀξίαν, ὥς ἐν ἀδιαφόροις· ἀποπροηγμένα δέ, ὅσα πολλὴν ἔχει ἀπαξίαν ὁμοίως· οὔτε δὲ προηγμένα οὔτε ἀποπροηγμένα, ὅσα μὴτε πολλὴν ἔχει <ἀξίαν μῆτε> ἀπαξίαν.

134 Cicero de finibus III 56. Haec quae praeposita dicimus, partim sunt per se ipsa praeposita, partim quod aliquid efficiunt,
30 partim utrumque; per se, ut quidam habitus oris et vultus, ut status, ut motus, in quibus sunt et praeponenda quaedam et reicienda; alia ob eam rem praeposita dicuntur, quod ex se aliquid efficiant, ut pecunia, alia autem ob utramque rem, ut integri sensus, ut bona valetudo.

135 Diog. Laërt. VII 107. Ἐν τῶν προηγμένων τὰ μὲν δι' αὐτὰ προῆται, τὰ δὲ δι' ἕτερα, τὰ δὲ καὶ δι' αὐτὰ καὶ δι' ἕτερα. δι' αὐτὰ μὲν εὐφροσύνη, προκοπή καὶ τὰ ὅμοια, δι' ἕτερα δὲ πλοῦτος, εὐγένεια καὶ τὰ ὅμοια, δι' αὐτὰ δὲ καὶ δι' ἕτερα ἰσχύς, εὐαισθησία, ἀριότης· δι' αὐτὰ μὲν, ὅτι κατὰ φύσιν ἐστὶ, δι' ἕτερα δέ, ὅτι περιποιεῖ χρεῖας οὐκ ὀλίγας. ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τὸ ἀποπροηγμένον κατὰ τὸν ἐναντίον λόγον.

40 136 Stobaeus ecl. II 80, 22. τῶν δὲ προηγμένων τὰ μὲν εἶναι περὶ ψυχῆν, τὰ δὲ περὶ σώμα, τὰ δ' ἐκτός. περὶ ψυχῆν μὲν εἶναι τὰ τοιαῦτα· εὐφροσύνη, προκοπήν, μνήμην, δξύτητα διανοίας, ἔξιν καθ' ἣν ἐπίμονοι

4 esse Manutius, esset AB essent ceteri. 12 κινήτιον Canter, κινήτιον libri. || add. Wachsm. 13 ληπτὸς Heeren, ληπτικοῦ libri. 14 αὐθαίρετον libri, καθ' add. Wachsm. 20 expetamus Baier, ea petamus B appetamus ceteri. 27 ἀξίαν μῆτε suppl. Heeren. 34 δ' αὐτὰ B. 39 ἔχειν B. || τὸ προηγμένον BP. 42 διανοίας schol. Lucian., διάνοιαν libri. || ἐπίμονοι Meineke, ἐπιμόνοι libri.

εἰσιν ἐπὶ τῶν καθηκόντων καὶ τέχνας ὅσαι δύνανται συνεργεῖν ἐπὶ πλεῖον πρὸς τὸν κατὰ φύσιν βίον· περὶ σῶμα δ' εἶναι προηγμένα ὑγίειαν, εὐαισθησίαν καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις· τῶν δ' ἐκτὸς γονεῖς, τέκνα, κτῆσιν σύμμετρον, ἀποδοχὴν παρὰ ἀνθρώπων.

τῶν δ' ἀποπροηγμένων περὶ ψυχὴν μὲν εἶναι τὰ ἐναντία τοῖς εἰρημένοις· περὶ σῶμα δὲ καὶ ἐκτὸς τὰ ὁμοίως ἀντιτιθέμενα τοῖς εἰρημένοις περὶ τε σῶμα καὶ τοῖς ἐκτὸς προηγμένοις.

οὔτε δὲ προηγμένα οὔτ' ἀποπροηγμένα περὶ ψυχὴν (μὲν) φαντασίαν καὶ συγκατάθεσιν καὶ ὅσα τοιαῦτα· περὶ δὲ σῶμα λευκότητα καὶ μελανότητα καὶ χαροπότητα καὶ ἡδονὴν πᾶσαν καὶ πόνον καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο. τῶν δ' ἐκτὸς οὔτε προηγμένα (οὔτε ἀποπροηγμένα) εἶναι τὰ τοιαῦτα, ὅσα εὐτελεῖ ὄντα καὶ μηδὲν χρήσιμον προσφερόμενα μικρὰν παντελῶς ἔχει τὴν ἀφ' αὐτῶν χρείαν.

τῆς δὲ ψυχῆς οὐσῆς κυριωτέρας τοῦ σώματος καὶ πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ζῆν φασὶ τὰ περὶ τὴν ψυχὴν κατὰ φύσιν ὄντα καὶ προηγμένα πλείονα τὴν ἀξίαν ἔχειν τῶν περὶ σῶμα καὶ τῶν ἐκτὸς, οἷον εὐφυῖαν ψυχῆς πρὸς ἀρετὴν ὑπεράγειν τῆς τοῦ σώματος εὐφυΐας καὶ ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχειν.

137 Plutarchus de Stoic. repugn. ep. 30 p. 1048a. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ περὶ Ἀγαθῶν τρόπον τινὰ συγχωρεῖ καὶ δίδωσι τοῖς βουλομένοις τὰ προηγμένα καλεῖν ἀγαθὰ, καὶ κακὰ τάναντία, ταύταις ταῖς λέξεσιν. „Εἴ τις βούλεται κατὰ τὰς τοιαύτας παραλλαγὰς τὸ μὲν ἀγαθὸν αὐτῶν λέγειν (sc. τῶν ἀδιαφόρων), τὸ δὲ κακόν, ἐπὶ ταῦτα φερόμενος τὰ πράγματα καὶ μὴ ἄλλως ἀποπλανώμενος * ἐν μὲν τοῖς σημαινομένοις οὐ διαπίπτοντος αὐτοῦ, τὰ δ' ἄλλα στοχαζομένου τῆς κατὰ τὰς ὀνομασίας συνηθείας.“

138 Plutarchus de Stoic. repugn. ep. 30 p. 1047e (Antecedit Zenonis de προηγμένῳ sententia). Ἀλλ' ὁ Χρύσιππος ἔτι μᾶλλον τὸ προᾶγμα δυσδιάθετον πεποίηκεν· ὅτε μὲν γάρ φησι „μαλινεσθαι τοὺς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ὑγίειαν καὶ τὴν ἀπονίαν καὶ τὴν ὀλοκληρίαν τοῦ σώματος ἐν μηδενὶ ποιουμένους, μηδ' ἀντεχομένους τῶν τοιούτων“ ὅτε δὲ παραθέμενος τὰ τοῦ Ἡσιόδου (Op. et D. 299)

Ἐργάζετο, Πέρσῃ, δῖον γένος

ἐπιπεφώνηκεν ὅτι τάναντία παραινεῖν μανικόν ἐστι, τὸ

Μὴ ἐργάζετο, Πέρσῃ, δῖον γένος.

35

139 Plutarchus de Stoic. repugn. ep. 17 p. 1041e. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ (scil. τῶν Προτρεπτικῶν) „τοῦτον τὸν λόγον φησὶν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀφέλκειν τὸν ἄνθρωπον, ὥς οὐδὲν

1 τέχνας libri, corr. Heeren. 2 εὐαισθησίαν schol. Lucian, αἰσθητηρίαν libri. 8 μὲν add. Meineke. 10 πᾶσαν schol. Lucian., τίς ἂν libri. 11 οὔτε ἀποπροηγμένα add. Heeren. 13 ἀπ' αὐτῶν libri, corr. Meineke. 16 τὴν ἀξίαν schol. Lucian., τὴν εὐεξίαν libri. 24 ταῦτα libri, γ' αὐτὰ Wy. 25 lacunam significavi, ita fere explendam: <ἀποδεχόμεθ' ὥς>. 38 τῶν ἄλλων i. e. ut ipse Plut. explicat τοῦ ζῆν καὶ τῆς ὑγιείας καὶ τῆς ἀπονίας καὶ τῆς τῶν αἰσθητηρίων ὀλοκληρίας.

ὄντων πρὸς ἡμᾶς οὐδὲ συνεργοῦντων πρὸς εὐδαιμονίαν οὐδέν.“

Plutarchus de Stoic. repugn. cp. 30 p. 1048a. Οὕτω δὲ τὸ προηγμένον τῷ ἀγαθῷ συναγαγὼν ἐγγὺς ἐνταῦθα καὶ συμμίζας ἐν ἑτέροις
 5 πάλιν „οὐδὲν εἶναι φησι τούτων καθόλου πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ’ ἀποσπᾶν τὸν λόγον ἡμᾶς καὶ ἀποστρέφειν ἀπάντων τῶν τοιούτων.“ ταῦτα γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τοῦ Προτρέπεσθαι γέγραπεν.

Plutarchus de comm. not. cp. 5 p. 1060E. Εἰ δὲ ὡς Χρύσιππος
 10 ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τοῦ Προτρέπεσθαι γέγραπεν, ἐν τῷ κατ’ ἀρετὴν βιοῦν μόνον ἐστὶ τὸ εὐδαιμόνως, τῶν ἄλλων, φησὶν, οὐδὲν ὄντων πρὸς ἡμᾶς οὐδ’ εἰς τοῦτο συνεργοῦντων etc.

§ 4. De naturalibus et naturae contrariis.

140 Stobaeus ecl. II 79, 18 W. καὶ τὰ μὲν εἶναι κατὰ φύσιν, τὰ
 15 δὲ παρὰ φύσιν, τὰ δὲ οὔτε παρὰ φύσιν οὔτε κατὰ φύσιν. κατὰ φύσιν μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα· ὑγίειαν, ἰσχύν, αἰσθητηρίων ἀριότητα, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις· παρὰ φύσιν δὲ τὰ τοιαῦτα· νόσον, ἀσθένειαν, πῆρωσιν καὶ τὰ τοιαῦτα· οὔτε δὲ παρὰ φύσιν οὔτε κατὰ φύσιν ψυχῆς κατάστασιν καὶ σώματος, καθ’ ἣν ἡ μὲν ἐστὶ φαντασιῶν ψευδῶν δεκτικὴ, τὸ
 20 δὲ τραυμάτων καὶ πηρώσεων δεκτικόν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Ποιεῖσθαι δὲ λέγουσι τὸν περὶ τούτων λόγον <ἀπὸ> τῶν πρώτων κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν. Τὸ γὰρ διαφέρειν καὶ τὸ ἀδιάφορον τῶν πρὸς τι λεγομένων εἶναι. Διότι καὶ, φασί, λέγωμεν ἀδιάφορα τὰ σωματικὰ καὶ τὰ ἐκτός, πρὸς τὸ εὐσχημόνως ζῆν (ἐν ᾧπὲρ ἐστὶ τὸ εὐδαιμόνως) ἀδιάφορά φαμεν αὐτὰ εἶναι, οὐ
 25 μὲν Δία πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ἔχειν οὐδὲ πρὸς ὁρμὴν καὶ ἀφορμὴν.

141 Stobaeus ecl. II 82, 11 W. Τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἀδιαφόρων ὄντων τὰ μὲν ἐστὶ πρῶτα κατὰ φύσιν, τὰ δὲ κατὰ μετοχὴν. Πρῶτα μὲν ἐστὶ κατὰ φύσιν κινήσεις ἢ σχέσεις κατὰ τοὺς σπερματικούς λόγους γινόμενῃ, ὅλον <ἀριότης καὶ> ὑγίεια καὶ αἰσθησις (λέγω δὲ τὴν κατάληψιν)
 30 καὶ ἰσχὺς. Κατὰ μετοχὴν δὲ, ὅσα μετέχει κινήσεως καὶ σχέσεως κατὰ τοὺς σπερματικούς λόγους, οἷον χεῖρ ἀρτία καὶ σῶμα ὑγιεινὸν καὶ αἰσθησις μὴ πεπηρωμέναι. Ὅμοίως δὲ καὶ τῶν παρὰ φύσιν κατὰ τὸ ἀνάλογον.

142 Stobaeus ecl. II 82, 20 W. πάντα δὲ <τὰ> κατὰ φύσιν ληπτὰ εἶναι καὶ πάντα τὰ παρὰ φύσιν ἄληπτα. τῶν δὲ κατὰ φύσιν
 35 τὰ μὲν καθ’ αὐτὰ ληπτὰ εἶναι, τὰ δὲ δι’ ἕτερα. καθ’ αὐτὰ μὲν, ὅσα ἐστὶν ὁρμῆς κινήτικα κατατρεπτικῶς ἐφ’ ἑαυτὰ ἢ ἐπὶ τὸ ἀντέχεσθαι αὐτῶν, οἷον ὑγίειαν, εὐαίσθησίαν, ἀπονίαν καὶ κάλλος σώματος. ποιητικὰ <δὲ> ὅσα

19 καθ’ ἣν Heeren, καθ’ ἧς libri. 20 τραυμάτων libri, corr. Wachsm. || πορεύεσθαι coni. Wachsm. 21 ἀπὸ add. Wachsm.; fortasse plura exciderunt. 24 ᾧ πάρεστι libri, corr. Meineke. 29 ἀριότης καὶ add. Wachsm. 30 ἰσχὺν libri, corr. Wachsm. 31 ὑγιεινόν schol. Lucian., ὑγιαίνον libri. || μὴ schol. Lucian., μὴν libri. 36 κατατρεπτικῶς P καταστρεπτικῶς schol. Lucian., προτρεπτικῶς Wachsm. || τὸ schol. Lucian., τῶν libri. 37 δὲ add. Heeren.

ἔστιν ὁμοῦς κινητικὰ ἀν(εν)εκτικῶς ἐφ' ἕτερα καὶ μὴ κατατρεπτικῶς, οἷον πλοῦτον, δόξαν καὶ τὰ τοῦτοις ὅμοια. παραπλησίως δὲ καὶ τῶν παρὰ φύσιν τὰ μὲν εἶναι καθ' αὐτὰ ἀληθινὰ, τὰ δὲ τῷ ποιητικῷ εἶναι τῶν καθ' αὐτὰ ἀλήπτων.

143 Cicero de finibus III 20. Aestimabile esse dicunt — id quod aut ipsum secundum naturam sit aut tale quid efficiat, ut selectione dignum propterea sit, quod aliquod pondus habeat dignum aestimatione, quam illi ἀξιαν vocant, contraque inaeestimabile, quod sit superiori contrarium.

144 Arrianus Epict. dissert. I 4, 27. εἰ γὰρ ἐξαπατηθέντα τινὰ ἔδει μαθεῖν, ὅτι τῶν ἐκτὸς ἀπροαιρέτων οὐδὲν ἐστὶ πρὸς ἡμᾶς, ἐγὼ μὲν ἤθελον τὴν ἀπάτην ταύτην, ἐξ ἧς ἡμελλον εὐρώως καὶ ἀταράχως βιώσεσθαι. — — 10 τί οὖν ἡμῖν παρέχει Χρύσιππος; „ἵνα γνῶς, φησὶν, ὅτι οὐ ψευδῇ ταυτὰ ἐστίν, ἐξ ὧν ἡ εὐροιά ἐστι καὶ ἀπάθεια, ἅπαντα λάβε μου τὰ βιβλία καὶ γνώσῃ ὡς <ἀληθῇ> τε καὶ σύμφωνά ἐστι τῇ φύσει τὰ ἀπαθῇ με ποιοῦντα.“

145 Alexander Aphrod. de anima libri mant. p. 167, 13 Bruns. ἔτι τὰ οἰκεία <καὶ> προηγμένα καὶ εὐχρηστα καὶ ἀξιαν ἔχοντα πρὸς τί ποτε ταύ- 15 τας ἔχει τὰς ὀνομασίας, εἰ μὴδὲν συνεργεῖ πρὸς εὐδαιμονίαν; πᾶν γὰρ τὸ προηγμένον πρὸς τι προῆχται καὶ τῷ φορὸν εἶναι πρὸς τὸ προκείμενον μᾶλλον ἄλλον, διὰ τοῦτο λέγεται καὶ προῆχθαι πρὸς τὸ τέλος καὶ ἡ προαγωγή αὐτῶν δῆλον ὡς συνεργεῖ πρὸς εὐδαιμονίαν. εἰ δὲ μὴ πρὸς τοῦτο συνε- 20 ργεῖ, πρὸς δὲ τὸν κατὰ φύσιν βίον, ἄξιον ἐρέσθαι περὶ τοῦ κατὰ φύσιν αὐτοῦ βίου, πότερον οὗτος ἀγαθὸν ἐστίν, ἢ οὐκ ἀγαθὸν μὲν, οἰκείον δὲ καὶ αὐτὸ καὶ προηγμένον, ἢ ἀλλότριον καὶ ἀποπροηγμένον, ἢ ἀφῆπες ὄλως. παρὰ γὰρ ταῦτα οὐδὲν οἷόν τε ἀποκρίνασθαι. οὐ γὰρ δὴ κακὸν γε ἐροῦσιν αὐτόν. εἰ μὲν οὖν ἀγαθὸν — — οὐ μόνον ἔσται τὸ καλὸν ἀγα- 25 θόν· καὶ γὰρ ὁ κατὰ φύσιν βίος.

146 Plutarchus de comm. not. ep. 4 p. 1060c. Stoicos dicit: τοὺς τὰ κατὰ φύσιν ἀδιάφορα νομίζοντας καὶ μήθ' ὑγίειαν μήτ' εὐεξίαν μήτε κάλ- 30 λος μήτ' ἰσχὺν ἡγουμένους αἰρετὰ μὴδ' ὠφέλιμα μὴδὲ λυσιτελῆ μὴδὲ συμπληρωτικά τῆς κατὰ φύσιν τελειότητος· μήτε τάναντία φρενικὰ καὶ βλαβερά, πηρώσεις ἀληθδόνως αἰσχρὰ νόσους· ὧν αὐτοὶ λέγουσι πρὸς ἃ μὲν ἀλλοτριῶν πρὸς ἃ δ' οἰκειῶν ἡμᾶς τὴν φύσιν — — καὶ ὁ μείζων ἐστίν, οἰκειῶν ἐπὶ 35 τοσοῦτο καὶ ἀλλοτριῶν, ὥστε τῶν μὲν μὴ τυγχάνοντας τοῖς δὲ περιπίπτον- τας εὐλόγως ἐξάγειν τοῦ ζῆν ἑαυτοὺς καὶ τὸν βίον ἀπολέγεσθαι.

§ 5. De singulis indifferentibus recte aestimandis.

147 Alexander Aphrod. comm. in Aristot. Topica I p. 43. Ald. 35 p. 79, 5 Wal. καὶ πότερον ἡ ὑγίεια ἀγαθὸν ἢ οὐ, ὡς Χρύσιππος λέγει.

148 [Plutarchus pers. de nobilitate ep. 17. Ἀλλὰ τὸν Χρύσιπ- 40 πον ἀφῶμεν, οὐχ ἅπαξ ἐναντιούμενον ἑαυτῷ, ὥσπερ ἐν τῷ πρώτῳ

1 εἰσιν P, corr. Meineke. || ἀνεκτικῶς scripsi, ἀνεκτικῶς libri. || κατα- 45 τρεπτικῶς P καταστρεπτικῶς schol. Lucian., παρατρεπτικῶς F, προτρεπτικῶς Wachsm. 3 ληπτὰ libri, corr. Heeren. || τῶν δὲ libri, δὲ del. Wachsm. || ληπτῶν libri, corr. Heeren. 7 illi—vocant Pearce, ille—vocat libri. 11 vi- 50 detur ipse Epictetus haec quae Chrysippo tribuit verba finxisse. 12 ἅπαντα scripsi, ἀπαντὰ libri. 13 ἀληθῇ suppl. Schw. 15 καὶ addidi.

περὶ Ἀγαθῶν καὶ ἐν τῷ περὶ Πητορικῆς, ὅγλειαν ἔάν τις τοῖς ἀγαθοῖς ἐναριθμῇ οὐκ ἀντιμάχεσθαι, καὶ ἐν τῷ περὶ Τῶν Καθ' Αὐτὰ Αἰρετῶν οὐδὲ μανίας ἀποστερεῖ τοὺς τούτων καταφρονοῦντας].

149 Theodoret. graec. affect. cur. p. 153, 45. οἱ δὲ Στωϊκοὶ ἐναντία τοῖς ἄντικρυς ἐψηφίσαντο. Τὸ γὰρ ἀκολούθως τῇ φύσει ζῆν ὠρίσαντο τέλος, καὶ τὴν ψυχὴν ἔφασαν μηδὲν ὑπὸ τοῦ σώματος ἢ ὠφελεῖσθαι ἢ βλάπτεσθαι· οὔτε γὰρ εἰς ἀρετὴν αὐτὴν ἢ ὀφείλει μὴ βουλομένην βιάζεται, οὔτε εἰς κακίαν παρὰ γνώμην ἢ νόσος καθέλκει· ἀδιάφορα γὰρ ταῦτα ἔλεγον εἶναι. Ἐκεῖνο δὲ γε αὐτῶν κομιδῇ τολμηρόν· ἀνθρώπου γὰρ καὶ θεοῦ τὴν αὐτὴν ἔλεγον ἀρετὴν.

150 Clem. Al. Strom. IV 5 p. 572 Pott. Θαυμάζειν δὲ ἄξιον καὶ τῶν Στωϊκῶν οἳ τινες φασί, μηδὲν τὴν ψυχὴν ὑπὸ τοῦ σώματος διατρεσθαι μήτε πρὸς κακίαν ὑπὸ τῆς νόσου, μήτε πρὸς ἀρετὴν ὑπὸ τῆς ὀφείλει. ἀλλ' ἀμφοτέρω ταῦτα λέγουσιν ἀδιάφορα εἶναι.

151 Seneca ep. 87, 12. Quod bonum est, bonos facit. nam et in arte musica quod bonum est, bonum facit musicum. fortuita bonum non faciunt: ergo non sunt bona.

ibid. 15. Quod contemptissimo cuique contingere ac turpissimo potest, bonum non est. opes autem et lenoni et lanistae contingunt: ergo non sunt bona.

ibid. 22. Bonum ex malo non fit: divitiae fiunt. fiunt autem ex avaritia: divitiae ergo non sunt bonum.

ibid. 28. Quod dum consequi volumus, in multa mala incidimus, id bonum non est. dum divitias autem consequi volumus, in multa mala incidimus: ergo divitiae bonum non sunt.

152 Alexander Aphrod. Comm. in Aristot. Topica II p. 107 Ald. p. 201, 21 Wal. εἰ γὰρ τοῦτο, δόξει καλῶς ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς Στοᾶς λέγεσθαι· „τὸ διὰ κακοῦ γινόμενον οὐκ ἔστιν ἀγαθόν· πλοῦτος δὲ καὶ διὰ πορνοβοσκίας κακοῦ ὄντος γίνεται· οὐκ ἄρα ὁ πλοῦτος ἀγαθόν.“

153 Plutarchus de Stoic. repugn. cp. 20 p. 1043e. Καίτοι πολλοῦ μὲν ἀποκναίει ταῦτ' ἐπαινῶν (Eur. inc. fab. fr. 884 N)

Ἐπεὶ τί δεῖ βροτοῖσι πλὴν δυοῖν μόνων,

Δήμητρος ἀκτῆς πάματος θ' ὕδρηχόν;

ἐν δὲ τοῖς περὶ Φύσεως λέγει „τὸν σοφὸν εἰ τὴν μεγίστην οὐσίαν ἀποβάλοι, δραχμὴν μίαν ἐκβεβληκέναι δόξειν.“

Plutarchus de Stoic. repugn. cp. 30 p. 1048b. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ περὶ Φύσεως μακαρίζεσθαι φησιν ἐνλοὺς βασιλεύοντας καὶ πλουτοῦντας, ὅμοιον εἰ χρυσαῖς ἀμύσει χρώμενοι καὶ χρυσοῖς κρασπέδοις ἐμακαρίζοντο· τῷ δ' ἀγαθῷ τὸ τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν οἷον εἰ δραχμὴν ἀποβαλεῖν καὶ τὸ νοσήσαι οἷον προσκόψαι.

Plutarchus de comm. not. cp. 22 p. 1069c. ἀνωφελῶν πραγμά-

3 fragmentum spurium, ut tertius maxime titulus probat. 15 Cf. n. 80.

32 Gell. N. A. 6, 16, 7 si versus Euripidi recordemur, quibus saepissime Chrysippus philosophus usus est.

των καὶ ἀδιαφόρων· τοιαῦτα γὰρ τὰ κατὰ φύσιν, καὶ τὰ ἐκτὸς ἔτι μᾶλλον· εἶγε κρασπέδοις καὶ ἀμίσι χρυσαῖς, καὶ νῆ Δία ληκυθίοις, ὅταν τύχῳσι, παραβάλλουσι τὸν μέγιστον πλοῦτον.

154 Cicero de finibus III 17. In principiis autem naturalibus plerique Stoici non putant voluptatem esse ponendam.

155 Sextus adv. math. XI 73. οἷον τὴν ἡδονὴν ὁ μὲν Ἐπίκουρος ἀγαθὸν εἶναι φησιν, ὁ δὲ εἰπὼν „μανεῖν μᾶλλον ἢ ἡσθεῖν“ κακόν, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἀδιαφοροὺς καὶ οὐ προηγμένους, ἀλλὰ Κλεάνθης μὲν μήτε κατὰ φύσιν αὐτὴν εἶναι μήτε ἀξίαν ἔχειν ἐν τῷ βίῳ, καθάπερ δὲ τὸ κἀλυντρον κατὰ φύσιν μὴ εἶναι, ὁ δὲ Ἀρχέδημος κατὰ φύσιν μὲν εἶναι 10 ὡς τὰς ἐν μασχάλῃ τρίχας, οὐχὶ δὲ καὶ ἀξίαν ἔχειν, Παναίτιος δὲ τινὰ μὲν κατὰ φύσιν ὑπάρχειν, τινὰ δὲ παρὰ φύσιν.

156 Diog. Laërt. VII 103. ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν φασιν Ἐκάτων τε ἐν τῷ θ' περὶ ἀγαθῶν καὶ Χρύσιππος ἐν τοῖς περὶ Ἠδονῆς· εἶναι γὰρ καὶ αἰσχροὺς ἡδονάς· μηδὲν δὲ αἰσχρὸν εἶναι ἀγαθόν. 15

157 Plutarchus de Stoic. repugn. ep. 15 p. 1040d. Ἐν δὲ τοῖς πρὸς Πλάτωνα (scil. περὶ Δικαιοσύνης) κατηγορῶν αὐτοῦ δοκοῦντος ἀγαθὸν ἀπολιπεῖν τὴν ὑγίειαν „οὐ μόνον τὴν δικαιοσύνην, φησὶν, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν ἀναιρεῖσθαι καὶ τὴν σωφροσύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς ἀπάσας, ἂν ἢ τὴν ἡδονὴν ἢ 20 τὴν ὑγίειαν ἢ τι τῶν ἄλλων, ὃ μὴ καλὸν ἐστίν, ἀγαθὸν ἀπολίπωμεν.“

158 Cicero de finibus I 11,39. *At etiam Athenis, ut a patre audiebam, facete et urbane Stoicos irridente, statua est in Ceramico Chrysippi sedentis, porrecta manu, quae manus significet, illum in hac esse rogatiuncula delectatum: „Num quidnam manus tua sic affecta, quemadmodum affecta nunc est, desiderat? Nihil sane. At, si voluptas esset bonum, desideraret? Ita credo. Non est igitur voluptas bonum.“*

(paullo post:) primum tibi recte, Chrysippe, concessum est, nihil desiderare manum, cum ita esset affecta: secundum non recte, si voluptas esset bonum, fuisse desideraturam.

159 Cicero de finibus III 17,57. *De bona autem fama (quam enim appellant εὐδοξίαν, aptius est bonam famam hoc loco appellare quam gloriam) Chrysippus quidem et Diogenes, detracta utilitate, ne digitum quidem eius causa porrigendum esse dicebant: quibus ego vehementer assentior. Qui autem post eos fuerunt, cum Carneadem sustinere non possent, hanc quam dixi bonam famam ipsam propter se praepositam et sumendam esse dixerunt.*

3 διαφόρων codd. BE. || ἐστὶ libri, corr. Mez. 6 naturalibus Ursinus, naturalibus diligendi sui libri. 10 Cf. I n. 574. 14 ἐν τῷ θ' P ἐν τῷ θ' i' B. 25 irridente Manutius, arridente libri.

160 Seneca epist. ad Lucil. 102, 5. (probaturus „claritatem quae post mortem contingit bonum esse“ sic disputat:)

at quae a dialecticis contra hanc opinionem dicuntur segreganda fuerunt et ideo seposita sunt. Nunc quia omnia exigis, omnia quae dicunt, persequar. Deinde singulis occurram. Nisi aliquid praedixero, intellegi non poterunt, quae refellentur. quid est quod praedicere velim?

quaedam continua esse corpora, ut hominem, quaedam esse composita ut navem, domum, omnia denique, quorum diversae partes iunctura in unum coactae sunt. quaedam ex distantibus, quorum adhuc 10 membra separata sunt, tanquam exercitus populus senatus. illi enim per quos ista corpora efficiuntur, iure aut officio cohaerent, natura diducti et singuli sunt.

quid est quod etiam nunc praedicere velim?

nullum bonum putamus esse, quod ex distantibus constat. 15 uno enim spiritu unum bonum contineri ac regi debet, unum esse unius boni principale.

hoc si quando desideraveris per se probabitur: interim ponendum fuit, quia in nos nostra tela mittuntur.

„Dicitis, inquit, nullum bonum ex distantibus esse: claritas autem 20 ista bonorum virorum secunda opinio est. nam quomodo fama non est unius sermo nec infamia unius mala existimatio, sic nec claritas uni bono placuisse. consentire in hoc plures insignes et spectabiles viri debent, ut claritas sit. haec autem ex iudiciis plurium efficitur, id est distantium: ergo non est bonum. Claritas, inquit, laus est a bonis bono reddita. laus 25 oratio. oratio vox est aliquid significans: vox autem, licet virorum sit bonorum, non est bonum etc. ergo claritas bonum non est. — Ad summam dicite nobis, utrum laudantis an laudati bonum sit: si laudati bonum esse dicitis, tam ridiculam rem facitis, quam si adfirmetis meum esse, quod alius bene valeat. sed laudare dignos honesta actio est: ita laudantis bonum est, cuius actio est, non nostrum, qui laudamur: atqui hoc 30 quaerebatur.“

(Dein tria argumenta a „dialectico“ prolata deinceps a Seneca refelluntur et additur:)

20. Cavillatoribus istis abunde responderimus. sed non debet hoc 35 nobis esse propositum arguta disserere et philosophiam in has angustias ex sua maiestate detrahare: quanto satius est ire aperta via et recta quam sibi ipsum flexus disponere, quos cum magna molestia debeas relegere? Neque enim quicquam aliud istae disputationes sunt, quam inter se perite captantium lusus.

40 161 Schol. ad Plat. Leg. p. 625 A. καὶ οἱ Στωϊκοὶ πλατωνίζοντες κλέος φασὶ τὸ ἐπὶ τῶν σπουδαίων γεγόμενον δίκαιον, δόξαν δὲ τὴν ἐπὶ τῶν ἀσπουδίων δόκησιν.

162 Commenta Lucani Lib. II 240 ed Us. p. 66. Cunctisque timentem securumque sui: secundum Stoicos qui dicunt vitam contemnendam esse pro laude pulcrumque esse inpendere gloriae quicquid te scias 45 debere naturae. Virgilius „vitamque volunt pro laude pacisci.“

27 laudati scripsi, laudantis vulgo.

163 Clem. Al. Strom. II p. 503 Pott. *ἔτι κατὰ μὲν τοὺς ἀπὸ τῆς Στοᾶς ἀδιάφορον ὃ τε γάμος ἢ τε παιδοτροφία.*

164 Theodoret. graec. affect. cur. p. 176, 21. *οἱ δὲ <ἀπὸ> τῆς Ποικίλης μέσσην τινὰ ὁδὸν ὥδευσαν· τοῖς γὰρ ἀδιαφόροις τὸν γάμον καὶ τὴν παιδογονίαν συνέζευξαν.*

165 Alexander Aphrod. Quaest. IV 1 p. 119, 23 Bruns. *πῶς γὰρ οὐκ ἀπεμφαῖνον τὸ ὁμοῦ μὲν λέγειν ἡμᾶς ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τοῦτο (scil. τὸ ζῆν) οἰκιοῦσθαι καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας χάριν ποιεῖν πάντα, ὁμοῦ δὲ μὴ λέγειν [ἡμᾶς] ὥς πρὸς ἀγαθὸν αὐτὸ τὴν φύσιν ἡμᾶς οἰκιοῦν.*

Cf. ibid. p. 118, 23 „εἰ τὸ εὖ πλεῖν ἀγαθόν, τὸ δὲ κακῶς κακόν, τὸ πλεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν· καὶ εἰ τὸ εὖ ζῆν ἀγαθόν, τὸ δὲ κακῶς κακόν, τὸ ζῆν οὔτ' ἀγαθὸν οὔτε κακόν“ (Addit ipse Alexander: ἢ οὐκ ἄληθές τὸ τὰς δυνάμεις τῶν ἀντικειμένων ἀδιαφόρους εἶναι καὶ μέσας;).

166 Seneca ep. 85, 30. Quod malum est nocet. quod nocet deteriore facit. dolor et paupertas deteriore non faciunt: ergo mala non sunt.

167 Plutarchus de Stoic. repugn. ep. 14 p. 1039e f. *ἐν αὐτοῖς τούτοις (scil. ἐν τοῖς περὶ τοῦ Προτρέπεσθαι) ποτὲ μὲν τοῦ Ἀντισθέ- νους ἐπαινῶν φαίνεται τὸ Δεῖν κτᾶσθαι νοῦν ἢ βρόχον· καὶ τοῦ Τυρ- ταίου τὸ*

(B. P. L. II p. 20) *Πρὶν ἀρετῆς πελάσαι τέρμασιν ἢ θανάτου·*

— — — *ποτὲ δὲ τὸν Θεόγνιν ἐπανορθούμενος, „Οὐκ ἔδει, φησὶν, εἰπεῖν·*

Χρὴ πενίην φεύγοντα (Theogn. 175)

μᾶλλον δὲ·

*Χρὴ κακίαν φεύγοντα καὶ ἐς βαθυκήτεα πόντον
ρίπτειν καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ' ἡλιβάτων.*

Plutarchus de comm. not. ep. 22 p. 1069d. *Τὸν τοίνυν Θεόγνιν αὐτοὶ παντελῶς ἀγεννῆ καὶ μικρὸν ἡγοῦνται λέγοντα*

(Theogn. 175) *Χρὴ πενίην φεύγοντα καὶ ἐς μεγαλήτεα πόντον,
ρίπτειν καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ' ἡλιβάτων·*

οὕτως ἀποδειλιῶντα πρὸς τὴν πενίαν ἀδιάφορον οὔσαν.

168 Gellius Noct. Att. XII 5, 4. si tanta, inquit, doloris acerbitas est, ut — invitum hominem cogat ad gemendum — cur dolor apud Stoicos indifferens esse dicitur, non malum? cur deinde aut Stoicus homo cogi aliquid potest aut dolor cogere, cum et dolorem Stoici nihil cogere et sapientem nihil cogi posse dicant?